Cietušo tiesības (katrā valstī)

Franza

Personu uzskata par **noziedzīgā nodarījumā cietušo**, ja tai ir nodarīts kaitējums (piemēram, persona ir ievainota vai tās privātais īpašums ir bojāts vai nozagts utt.) tāda nodarījuma rezultātā, kas ir noziedzīgs nodarījums saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Noziedzīgā nodarījumā cietušajam ar likumu tiek nodrošinātas konkrētas individuālas tiesības pirms tiesas procesa, tā laikā un pēc tā.

Francijā kriminālprocess sastāv no izmeklēšanas un lietas iztiesāšanas. Atkarībā no izdarītā nozieguma ir divu veidu izmeklēšana: **policijas izmeklēšana**, ko veic kriminālpolicijas darbinieki prokurora pārziņā, un **tiesas izmeklēšana**, ko veic kriminālpolicijas darbinieki izmeklēšanas tiesneša pārziņā vai pats izmeklēšanas tiesnesis.

Kad izmeklēšana ir pabeigta, atkarībā no savāktajiem pierādījumiem lietu var slēgt vai nodot atpakaļ tiesai iztiesāšanai. Pēdējā minētajā gadījumā tiesa izskata savāktos pierādījumus un lemj, vai iespējamais noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir vainīgs vai ne. Ja iespējamo noziedzīgā nodarījuma izdarītāju atzīst par vainīgu, tiesa piespriež viņam sodu. Ja iespējamo noziedzīgā nodarījuma izdarītāju atzīst par nevainīgu, viņu atbrīvo vai attaisno.

Noklikšķiniet uz norādītajām saitēm, lai iegūtu nepieciešamo informāciju

1 - Manas kā noziegumā cietušā tiesības
2 - Paziņošana par noziegumu un manas tiesības izmeklēšanas vai tiesas procesa laikā
3 - Manas tiesības pēc tiesas procesa
4 - Kompensācija
5 - Manas tiesības uz atbalstu un palīdzību

Lapa atjaunināta: 04/10/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

1 - Manas kā noziegumā cietušā tiesības

Kādu informāciju es saņemšu no iestādes (piem., policijas, prokurora) pēc tam, kad noziegums būs izdarīts, bet pirms es būšu ziņojis par to?

Ja par noziegumu neziņo un par to neinformē tiesu iestādes, policiju vai žandarmēriju, jums netiks sniegta nekāda informācija, jo iestādes nezinās par noziegumu.

Ja par noziegumu informē tiesu iestādes, policiju vai žandarmēriju jebkādā veidā (izņemot jūsu kā cietušā sūdzību), tad jūs uzaicinās sniegt sīkāku informāciju par jums nodarīto kaitējumu un par nozieguma apstākļiem, kā arī jūs informēs par jūsu tābrīža tiesībām.

Ja ziņosiet pat noziegumu policijai, žandarmērijai vai tiesu iestādēm pats, arī tad jūs iztaujās, tiklīdz fakti būs paziņoti, un jūs informēs par jūsu tiesībām.

Es nedzīvoju ES valstī, kurā noziegums tika izdarīts (ES pilsoņi un trešo valstu pilsoņi). Kā tiek aizsargātas manas tiesības?

Ja esat Francijas valstspiederīgais, varat iesniegt sūdzību jebkurā policijas iecirknī vai žandarmērijas iestādē, kas atrodas Francijā. Jūsu sūdzība tiks izskatīta Francijā, ja Francijas iestādēm būs jurisdikcija, vai tiks nodota tās valsts attiecīgajām iestādēm, kurā noziegums noticis.

Ja esat ārvalstnieks, kurš cietis Francijā izdarītā noziegumā, varat iesniegt sūdzību jebkurā policijas iecirknī vai žandarmērijas iestādē Francijā. Jūsu uzklausīšanā vai sūdzības iesniegšanā jums var palīdzēt tulks. Jūs attiecīgā veidā tiksiet informēts par iznākumu, un jūsu tiesības tiks aizsargātas tāpat kā Francijas valstspiederīgo tiesības, jo likums paredz vienādus noteikumus par cietušo informēšanu un viņu tiesību aizsardzību neatkarīgi no valstspiederības.

Jums ir tiesības saņemt juridisko palīdzību, ja esat Eiropas Savienības dalībvalsts valstspiederīgais vai tādas valsts valstspiederīgais, kas parakstījusi starptautisku nolīgumu ar Franciju.

Visbeidzot, cietušie, kuri iesniedz sūdzību vai liecina pret kādu personu saistībā ar vervēšanu prostitūcijai vai cilvēku tirdzniecību, ir tiesīgi saņemt pagaidu uzturēšanās atļauju, kas dod tiesības Francijā strādāt, ja vien viņu atrašanās Francijā nerada draudus sabiedriskajai kārtībai.

Kādu informāciju es saņemšu, ja ziņošu par noziegumu?

Kad ziņosiet par noziegumu, tiks prasīta jūsu kontaktinformācija, lai ar jums varētu sazināties izmeklēšanas laikā. Jūs arī informēs par jūsu tiesībām un par to, kā jūs varat tās īstenot.

Informācija cietušajam par izmeklēšanas norisi

Jūs varat prasīt policijai, žandarmērijai, prokuroram vai izmeklēšanas tiesnesim (ja lieta ir nodota tālāk) informāciju par to, kā norit izmeklēšana, kas attiecas uz jums.

Nozieguma, kā arī konkrētu nodarījumu gadījumā, ja esat civilprasītājs, izmeklēšanas tiesnesis ik pēc sešiem mēnešiem informēs jūs par procesa norisi.

Informācija cietušajam par izmeklēšanas iznākumu

Kad izmeklēšana būs pabeigta, jūs informēs par pieņemto lēmumu — pieteikuma noraidīšanu, kriminālvajāšanai alternatīvu procedūru, apsūdzētā izsaukšanu uz tiesu. Ja notiks tiesvedība, jūs informēs par apsūdzībām, kas izvirzītas pret aizdomās turēto, kā arī par tiesas sēdes datumu un vietu.

Informācija cietušajam, kad lieta tiek nodota izmeklēšanas tiesnesim

Kad tiek sākta tiesas izmeklēšana, prokurors lietas izmeklēšanu uztic izmeklēšanas tiesnesim. Izmeklēšanas tiesnesim jāinformē jūs par to, ka ir sākta tiesas izmeklēšana, ka jums ir tiesības būt par civilprasītāju un kādas ir jūs kā civilprasītāja tiesību īstenošanas procedūras. Ja esat nepilngadīgais, šī informācija tiek sniegta jūsu juridiskajam pārstāvim.

Paziņojumā cietušajam izmeklēšanas tiesnesis arī informēs jūs, ka gadījumā, ja esat civilprasītājs, jums ir tiesības izmantot palīdzību, ko sniedz jūsu izvēlēts jurists vai jurists, kuru pēc jūsu pieprasījuma iecēlis advokātu asociācijas priekšsēdētājs, norādot, ka izmaksas būs jāsedz jums, izņemot, ja jums ir pieejama juridiskā palīdzība (sk. nosacījumus) vai tiesiskās aizsardzības apdrošināšana.

Informācija cietušajam par aizdomās turētā apstākļiem

Informācijas sniegšana jums par to, vai iespējamais noziedzīgā nodarījuma izdarītājs tiek turēts pirmstiesas apcietinājumā vai ir atbrīvots no ieslodzījuma vietas, nav obligāta.

Tomēr jūs vienmēr informēs par iespējamā noziedzīgā nodarījuma izdarītāja pirmstiesas atbrīvošanu tiesas uzraudzībā, ja ir noteikts ierobežojošs rīkojums, lai jūs aizsargātu.

Vai man ir tiesības uz bezmaksas mutiskās vai rakstiskās tulkošanas pakalpojumiem (kad es sazinos ar policiju vai citām iestādēm vai izmeklēšanas un tiesvedības laikā)?

Ja nerunājat franču valodā vai nesaprotat to pietiekami labi, policijas vai žandarmērijas iestāde, kurā ziņojāt par noziegumu, pieprasīs tulku. Tulks būs klāt jūsu uzklausīšanā, kā arī jebkurās jūsu konsultācijās ar juristu un tiesvedības laikā.

Izmeklēšanas laikā varat pieprasīt, lai par lietu atbildīgais tiesnesis nodrošina jums būtisko lietas materiālu daļu tulkojumu. Šāds tulkojums būs bez maksas, ja tas attieksies uz svarīgiem dokumentiem, bet par to būs jāmaksā, ja tas attieksies uz citiem dokumentiem.

Daži dokumenti par cietušo tiesībām jau ir pārtulkoti visbiežāk izmantotajās valodās, un policija vai žandarmērija jums tos izsniegs.

Kā iestāde nodrošinās to, ka es saprotu un mani saprot (ja esmu bērns, ja man ir invaliditāte)?

Ja jums ir invaliditāte, kas ierobežo jūsu saziņas spējas, jums palīdzēs tulks, ko pieaicinās izmeklētāji vai tiesneši. Tulks pavadīs jūs uzklausīšanā, konsultācijās ar juristu vai tiesvedības laikā.

Ja nevarat lasīt, dokumentus jums nolasīs.

Ja esat nepilngadīgais, uzklausīšana tiks pielāgota jūsu vecumam un brieduma līmenim, un to veiks īpaši apmācīti iztaujātāji, kuriem dažkārt pievienojas psihologs. Kad vien iespējams, ja ir vajadzīga vairāk nekā viena uzklausīšana, jūs iztaujās viens un tas pats izmeklētājs.

Dažos policijas iecirkņos ir ierīkotas īpašas telpas bērniem piemērotas vides radīšanai, lai iztaujāšana būtu mazāk formāla.

Jūs vienmēr varat prasīt, lai uzklausīšanā jūs pavada pieaugušais pēc jūsu izvēles.

Visbeidzot, ja izmeklēšana attiecas uz smagiem nodarījumiem un jo īpaši visu veidu dzimumnoziegumu gadījumā, jūsu uzklausīšanu nofilmēs vai vismaz ierakstīs audio formātā.

Cietušo atbalsta pakalpojumi

Kurš sniedz atbalstu cietušajiem?

Atbalstu cietušajiem sniedz cietušo atbalsta asociācijas. Šādu asociāciju mērķis ir sniegt norādījumus, sociālo un juridisko palīdzību vai psiholoģisku atbalstu visiem noziegumos cietušajiem neatkarīgi no tā, vai viņi piedalās kriminālprocesā.

Šīm asociācijām ir cietušo atbalsta biroji katrā apgabaltiesā, lai sniegtu palīdzību un atbalstu cietušajiem, kurus skar notiekošais process.

Turklāt specializētas asociācijas var sniegt atbilstošu atbalstu personām, kuras cietušas konkrētu veidu noziegumos (piemēram, no vardarbības ģimenē).

Vai policija automātiski nosūtīs mani uz cietušo atbalsta dienestu?

Jūs attiecīgā veidā informēs par jūsu tiesībām saņemt palīdzību, ko sniedz dienests, kas pieder pie publiskas iestādes, vai cietušo atbalsta asociācija, kuras kontaktinformācija jums tiks darīta zināma. Likums neparedz, ka policijai vai žandarmērijas dienestiem ir tieši jāsazinās ar cietušo atbalsta asociācijām, tomēr, ja sociālās drošības speciālisti (sociālie darbinieki vai psihologi) atrodas uz vietas — vai nu tāpēc, ka viņiem ir prasīts ierasties, vai tāpēc, ka viņiem ir "birojs pēc izsaukuma" —, viņi var palīdzēt jums šajā procesā.

Katrā sabiedriskās drošības departamenta direktorātā uz vietas ir departamenta cietušo atbalsta darbinieks. Šāda darbinieka uzdevums ir uzturēt saziņu ar asociācijām, uzlabot cietušo uzņemšanu, centralizēt informāciju, ko izmanto cietušie, un sekot līdzi kriminālprocesa norisei, lai sniegtu informāciju par izmeklēšanas gaitu.

Katrā departamenta žandarmērijā ir "prevencijas / partnerības / saziņas" cietušo atbalsta darbinieks.

Ikreiz, kad tiek iesniegta sūdzība pret X par smagiem noziegumiem, policijas darbinieks automātiski izsniedz sūdzības iesniedzējam cietušo atbalsta veidlapu, informējot viņu par to, ko dara Valsts cietušo atbalsta un mediācijas institūts (*INAVEM*), un norādot cietušo atbalsta asociāciju vai sociālo dienestu kontaktinformāciju.

Tad prokurors var nosūtīt noziegumā cietušo tieši uz cietušo atbalsta asociāciju.

Ja ir noticis nelaimes gadījums, kurā iesaistīts liels skaits cilvēku (masveida nelaimes gadījums vai terorakts), cietušo atbalsta asociācijas var piekļūt cietušo sarakstam un tieši sazināties ar cietušajiem.

Kā tiek aizsargāts mans privātums?

Izmeklēšanas laikā jums ir tiesības ar prokurora atļauju neizpaust savu privāto adresi un deklarēt žandarmērijas brigādes vai policijas iecirkņa adresi, vai arī trešās personas adresi, pirms tam saņemot skaidru šādas personas piekrišanu.

Visbeidzot, jūs varat prasīt, lai tiesa sēde notiek aiz slēgtām durvīm, un tiesnesis šādu prasību nevar atteikt, ja esat cietis no izvarošanas, spīdzināšanas vai vardarbības ar seksuālu uzbrukumu. Citos gadījumos tiesas sēde būs slēgta tikai tad, ja jūs vai cits civilprasītājs pret to neiebilst.

Jebkurā gadījumā plašsaziņas līdzekļos nedrīkst tikt publiskota jūsu identitāte, ja nav saņemta jūsu piekrišana.

Turklāt pakalpojumi, ko sniedz cietušo atbalsta asociācijas, un to apkopotie dati ir pilnībā konfidenciāli.

Vai man ir jāziņo par noziegumu, pirms es varu piekļūt cietušo atbalstam?

Nav nepieciešams iesniegt sūdzību, lai varētu izmantot cietušo atbalsta asociācijas atbalstu.

Personīgā aizsardzība, ja man draud briesmas

Kādi aizsardzības veidi ir pieejami?

Ja esat cietis no vardarbības ģimenē, vardarbības īstenotājam var likt pamest ģimenes mītni, aizliegt doties uz konkrētām vietām vai likt iziet medicīnisku vai psiholoģisku ārstēšanu.

Ja esat cietis no vardarbības, ko īsteno jūsu (bijušais) laulātais vai (bijušais) kopdzīves partneris, un ja jums ir izteikti nopietni draudi, prokurors var piešķirt jums telefoniskās aizsardzības ierīci (SOS telefonu). No vardarbības ģimenē cietušais var arī iesniegt ģimenes lietu tiesā pieteikumu par ierobežojošu rīkojumu, lai noteiktu noziedzīgā nodarījuma izdarītājam konkrētus ierobežojumus, ja ir pamatots iemesls uzskatīt, ka vardarbība patiešām ir īstenota un ka cietušais ir briesmās.

Tiesa var arī aizsargāt jūs un jūsu ģimeni no iespējamiem draudiem vai spiediena, ko īsteno iespējamais noziedzīgā nodarījuma izdarītājs, veicot pasākumus, lai novērstu jebkādu saskarsmi, piemēram, pirmstiesas aizturēšanu, tiesas uzraudzību vai citus tiesas ierobežojumus.

Kurš var piedāvāt man aizsardzību?

Par cietušo aizsardzību atbild tiesas iestāde, kas ņem vērā cietušo riskus un vajadzības, lai pieņemtu rīkojumus par konkrētiem lēmumiem, piemēram, saziņas aizliegumu vai aizliegumu doties uz konkrētām vietām, piemēram, uz cietušā mājām. Lēmumus, ar kuriem nosaka šādus aizliegumus, pārsūta policijas iecirkņiem un žandarmērijas brigādēm, kuru pienākums tad ir nodrošināt to izpildi. Ja persona, kura ir apsūdzēta vai atzīta par vainīgu, pārkāpj aizliegumu, viņu var apcietināt, jo šāds pārkāpums var būt pamats ieslodzīšanai vai apsūdzības izvirzīšanai par jaunu nodarījumu.

Ja jums ir piešķirta īpaša aizsardzības ierīce (SOS telefons), jūs varat ērti sazināties ar zvanu dienestu, kas nekavējoties brīdina tuvāko policijas vai žandarmērijas dienestu, kuru var izsaukt, lai palīdzētu jums, kad esat briesmās.

Vai kāds izvērtēs manu lietu, lai noskaidrotu, vai esmu pakļauts turpmākam noziedzīgā nodarījuma izdarītāja radīta kaitējuma riskam?

Kriminālizmeklēšanas policijas darbinieks, kurš vada jūsu uzklausīšanu, ir atbildīgs par sākotnējās informācijas vākšanu jūsu situācijas un jūsu aizsardzības vajadzību personalizētam novērtējumam. Attiecīgais darbinieks pārsūta šo informāciju par procesu atbildīgajai tiesas iestādei, kura, ja to uzskata par piemērotu, nolemj, ka cietušo atbalsta asociācijai ir jāveic padziļināts izvērtējums. Viens no šī personalizētā izvērtējuma mērķiem ir noteikt noziedzīgā nodarījuma izdarītāja īstenotas iebiedēšanas vai atriebšanās risku.

Vai kāds izvērtēs manu lietu, lai noskaidrotu, vai pastāv risks, ka krimināltiesību sistēma var man nodarīt turpmāku kaitējumu (izmeklēšanas un tiesvedības laikā)?

Iepriekš izklāstītais izvērtējums ir arī paredzēts, lai noteiktu sekundārās viktimizācijas risku, ko rada jūsu piedalīšanās kriminālprocesā.

Kāda aizsardzība ir pieejama īpaši neaizsargātiem cietušajiem?

Īpaši neaizsargātajiem cietušajiem cietušo atbalsta asociācija veic izvērtējumu un sniedz atbalstu.

Turklāt tiek nodrošināti dažādi aizsardzības pasākumi atkarībā no cietušā vajadzībām, piemēram,

uzklausīšanas reižu un medicīnisko pārbaužu skaita ierobežošana līdz tam, kas ir stingri nepieciešams izmeklēšanai;

seksuālas vardarbības vai ar dzimumu saistītas vardarbības gadījumā — iespēja prasīt, lai iztaujāšanu veic tā paša dzimuma izmeklētājs;

iespēja prasīt, lai iztaujāšana notiek piemērotās telpās un lai to veic apmācīti izmeklētāji un, ciktāl iespējams, vieni un tie paši izmeklētāji katrā uzklausīšanā.

Esmu nepilngadīgs. Vai man ir īpašas tiesības?

Nepilngadīgam cietušajam ir ne tikai tādas pašas tiesības kā pieaugušajiem, bet arī īpašas tiesības, kas saistītas ar viņa vecumu. Tāpēc, ja vecāki (vai juridiskie pārstāvji) nevar nodrošināt nepilngadīgā interešu aizsardzību, tiesas iestāde norīko *ad-hoc* administratoru (bērna radinieku vai pilnvarotu personu), kurš atbild par nepilngadīgā pārstāvību un viņa tiesību īstenošanu.

Automātiski ieceļ arī juristu bērna tiesību aizstāvībai, kuram jābūt klāt katrā nepilngadīgā uzklausīšanā.

Konkrētu noziegumu — jo īpaši dzimumnoziegumu — gadījumā izmeklēšanas posmā nepilngadīgajam var veikt medicīniskas vai psiholoģiskas pārbaudes, lai novērtētu nodarītā kaitējuma veidu un apjomu un noskaidrotu, vai bērnam ir vajadzīga atbilstoša ārstēšana vai aprūpe. Tādu nepilngadīgo iztaujāšanu, kuri cietuši konkrētu veidu nodarījumos un jo īpaši dzimumnoziegumos, obligāti filmē, lai novērstu vajadzību iztaujāt nepilngadīgo vairākas reizes.

Visbeidzot, katrā uzklausīšanā neatkarīgi no tā, kāda veida nodarījumā nepilngadīgais ir cietis, viņu var pavadīt persona pēc viņa izvēles (tuvs ģimenes loceklis, juridiskais pārstāvis, ārsts vai psihologs).

Nozieguma rezultātā ir miris mans ģimenes loceklis. Kādas ir manas tiesības?

Personu, kura nav tieši cietusi noziedzīgā nodarījumā, tik un tā var uzskatīt par netieši cietušo, un šī persona var īstenot konkrētas tiesības.

Netieši cietušais, kurš uzskata, ka viņam ir nodarīts kaitējums, pat ja tas nav materiāls kaitējums, var kļūt par civilprasītāju izmeklēšanas posmā, kad lietu izskata izmeklēšanas tiesnesis vai uzklausīšanas laikā, ja iespējamais noziedzīgā nodarījuma izdarītājs stājas tiesas priekšā.

Tomēr atšķirībā no tieši cietušajiem noziegumos netieši cietušos var neizsaukt uz tiesu vai neinformēt par uzklausīšanu, ja viņi iepriekš to nav attiecīgi pieprasījuši.

Visbeidzot, cietušajam ir jāprecizē nodarītā kaitējuma veids, lai tiesnesis varētu noteikt, vai cietušo var atzīt par civilprasītāju, proti, vai civilprasītāja statusu var uzskatīt par leģitīmu.

Noziegumā cietušais ir mans ģimenes loceklis. Kādas ir manas tiesības?

Personu, kura nav tieši cietusi noziedzīgā nodarījumā, tik un tā var uzskatīt par netieši cietušo, un šī persona var īstenot konkrētas tiesības.

Netieši cietušais, kurš uzskata, ka viņam ir nodarīts kaitējums, pat ja tas nav materiāls kaitējums, var kļūt par civilprasītāju izmeklēšanas posmā, kad lietu izskata izmeklēšanas tiesnesis vai uzklausīšanas laikā, ja iespējamais noziedzīgā nodarījuma izdarītājs stājas tiesas priekšā.

Tomēr atšķirībā no tieši cietušajiem noziegumos netieši cietušos var neizsaukt uz tiesu vai neinformēt par uzklausīšanu, ja viņi iepriekš to nav attiecīgi pieprasījuši.

Visbeidzot, cietušajam ir jāprecizē nodarītā kaitējuma veids, lai tiesnesis varētu noteikt, vai cietušo var atzīt par civilprasītāju, proti, vai civilprasītāja statusu var uzskatīt par leģitīmu.

Vai es varu izmantot mediācijas pakalpojumus? Kādi ir nosacījumi? Vai es būšu drošībā mediācijas laikā?

Mediācija ir pasākums, ko tiesa var īstenot, ja tas varētu izlabot cietušajam nodarīto kaitējumu, izbeigt traucējumus, ko radījis nodarījums, vai veicināt noziedzīgā nodarījuma izdarītāja rehabilitāciju.

Par mediāciju var izlemt prokurors ar cietušā piekrišanu vai pēc cietušā pieprasījuma.

Ja vardarbību īstenojis cietušā laulātais vai bijušais laulātais, partneris reģistrētās partnerattiecībās vai bijušais partneris reģistrētās partnerattiecībās, kopdzīves partneris vai bijušais kopdzīves partneris, mediāciju īsteno tikai tad, ja cietušais to ir skaidri pieprasījis. Šādā gadījumā par to tiks brīdināts arī vardarbības īstenotājs.

Ja cietušā laulātais vai bijušais laulātais, partneris reģistrētās partnerattiecībās vai bijušais partneris reģistrētās partnerattiecībās, kopdzīves partneris vai bijušais kopdzīves partneris turpina vardarbību pēc mediācijas, turpmāka mediācijas izmantošana nav iespējama.

Mediācijā, ko var uzticēt kriminālizmeklētājam, prokurora pārstāvim vai mediatoram, cietušais tiekas ar noziedzīgā nodarījuma izdarītāju, vienlaikus garantējot drošību cietušajam, kuram jāpiekrīt mediācijas īstenošanas principam un veidam. Cietušo nedrīkst konfrontēt ar noziedzīgā nodarījuma izdarītāju pret cietušā gribu, un viņu nekādos apstākļos nedrīkst atstāt divatā ar noziedzīgā nodarījuma izdarītāju.

Turklāt šo pasākumu neizmanto, ja kļūst skaidrs, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītāja un cietušā tikšanās gadījumā cietušais būs pakļauts briesmām.

Kur ir pieejami tiesību akti, kuros noteiktas manas tiesības?

Visi Francijas tiesību akti ir atrodami tīmekļa vietnē. Cietušo tiesības ir uzskaitītas Kriminālprocesa kodeksā, konkrēti 10-2.–10-5. un D1-2.–D1-12. pantā.

Lapa atjaunināta: 04/10/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

2 - Paziņošana par noziegumu un manas tiesības izmeklēšanas vai tiesas procesa laikā

Kā es varu ziņot par noziegumu?

Jūs varat iesniegt sūdzību policijai vai žandarmērijai, kas to pārsūtīs tās vietas prokuroram, kurā izdarīts noziegums, vai noziedzīgā nodarījuma izdarītāja dzīvesvietas vai apcietināšanas vietas prokuroram.

Jūs varat arī tieši vērsties pie prokurora, nosūtot vienkāršu vēstuli, kurā izskaidrots jums nodarītais kaitējums, norādīts nodarījuma datums un vieta, kā arī jūsu vārds, uzvārds un adrese.

Arī personas, kuras nav cietušie, var ziņot par noziegumu ar tādiem pašiem nosacījumiem.

Kā es varu uzzināt, kas notiek lietā?

Informācija cietušajam par izmeklēšanas norisi

Cietušais var prasīt policijai, žandarmērijai, prokuroram vai izmeklēšanas tiesnesim (ja lieta ir nodota tālāk) informāciju par to, kā norit izmeklēšana, kas attiecas uz viņu.
Nozieguma gadījumā, kā arī attiecībā uz konkrētiem nodarījumiem cietušais, kurš ir civilprasītājs procesā, saņems no izmeklēšanas tiesneša progresa ziņojumu ik pēc sešiem mēnešiem.

Informācija cietušajam par izmeklēšanas iznākumu

Kad izmeklēšana būs pabeigta, cietušais tiks informēts par pieņemto lēmumu — pieteikuma noraidīšanu, kriminālvajāšanai alternatīvu procedūru, tiesas izmeklēšanas sākšanu, apsūdzētā izsaukšanu uz tiesu. Ja notiks tiesvedība, cietušo informēs par apsūdzībām, kas izvirzītas pret aizdomās turēto, kā arī par tiesas sēdes datumu un vietu.

Informācija sūdzības iesniedzējam

Ikvienu, kurš ziņojis par noziegumu, prokurors informē par turpmāko procesa gaitu.

Vai man ir tiesības uz juridisko palīdzību (izmeklēšanas vai tiesvedības laikā)? Kādi ir nosacījumi?

Ja jums nav jurista, jūs varat saņemt informāciju par savām tiesībām un pienākumiem, vēršoties tiesās, tiesību centros (*maisons de la justice et du droit*), juridiskās informācijas dienestos (*points d'accès au droit*), pilsētu rātsnamos un kopienu centros, kur cietušo atbalsta asociācijas rīko sanāksmes interesentiem. Neatkarīgi no jūsu vecuma, valstspiederības vai finanšu līdzekļiem jūs varat arī izmantot bezmaksas juridiskās konsultācijas, ko sniedz praktizējoši juristi minētajās vietās.
Jūs varat izmantot juridisko palīdzību, ja atbilstat šādiem nosacījumiem:
jūs esat Francijas, Eiropas Savienības dalībvalsts valstspiederīgais vai tādas valsts valstspiederīgais, kas parakstījusi starptautisku konvenciju ar Franciju, vai jūsu pastāvīgā dzīvesvieta ir Francijā un jūs šajā valstī uzturaties likumīgi (šo nosacījumu nepiemēro, ja esat nepilngadīgais vai civilprasītājs);
jūsu finanšu līdzekļi [1] nepārsniedz maksimālo slieksni, kas noteikts Finanšu likumā. Šo nosacījumu nepiemēro, ja esat cietis īpaši smagā noziegumā (tīšs mēģinājums atņemt jums dzīvību, spīdzināšana vai vardarbība, terorakts, izvarošana u. tml.), ja jūs saņemat aktīvas solidaritātes ienākumus (*RSA*) vai solidaritātes pabalstu veciem cilvēkiem un jums nav citu ienākumu avotu vai ja jūsu situācija ir īpaša, ņemot vērā strīda priekšmetu vai tiesvedības iespējamās izmaksas.
Juridiskā palīdzība attiecas uz šādiem izdevumiem:
jurista honorāri;
attiecīgā gadījumā — maksa tiesu izpildītājam;
attiecīgā gadījumā — maksa par ekspertu atzinumiem u. tml.;
jebkāda drošības nauda, ko jums var būt nepieciešams samaksāt.
Juridiskā palīdzība var būt pilnīga vai daļēja. Svarīgi ir pieteikties juridiskās palīdzības saņemšanai jau no procesa sākuma, jo izmaksas, kas būs radušās pirms pieteikuma iesniegšanas, netiks atlīdzinātas.
Jūs varat saņemt informāciju un juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu no sava jurista, tiesību centrā, pilsētas rātsnamā, jūsu dzīvesvietas tiesā vai tiesā, kas izskata attiecīgo lietu. Veidlapu var arī lejupielādēt no šādas saites: https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/R1444.

---

[1] *Ar finanšu līdzekļiem saistītie nosacījumi juridiskās palīdzības saņemšanai . Lai novērtētu jūsu vajadzības pēc juridiskās palīdzības, iestādes ņems vērā līdzekļus, ko esat saņēmis iepriekšējā gadā pirms pieteikuma iesniegšanas laikposmā no 1. janvāra līdz 31. decembrim. Minētie līdzekļi ietver visu veidu ienākumus, izņemot ģimenes pabalstus un konkrētus sociālos pabalstus. Ņem vērā arī jūsu laulātā, partnera, apgādājamā(-o) bērna(-u) un visu parasti kopā ar jums dzīvojošo personu līdzekļus.*

Vai es varu pieprasīt izdevumu atlīdzināšanu (par dalību izmeklēšanā/tiesvedībā)? Ar kādiem nosacījumiem?

Izmaksas, kas saistītas ar konkrētu procesu (ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi), var segt jūsu tiesiskās aizsardzības apdrošināšana, ja tā paredz pilnībā vai daļēji segt maksu par juridiskajiem pakalpojumiem, maksu tiesu izpildītājiem, tiesvedības vai darījumu izmaksas vai maksu par ekspertu atzinumiem.
Citos gadījumos, kad tiek pasludināts spriedums un kad tiesa lemj par zaudējumu atlīdzināšanu, notiesātajai personai liek segt šos izdevumus pēc jūsu pieprasījuma.

Vai man ir pārsūdzības tiesības, ja mana lieta tiek izbeigta, nenonākot tiesā?

Ja prokurors izmeklēšanas beigās nolemj lietu izbeigt, jūs varat šādu lēmumu pārsūdzēt, iesniedzot pieteikumu apelācijas tiesas ģenerālprokuroram tajā jurisdikcijā, kurā atrodas tiesa, kas izbeigusi lietu.
Ja ģenerālprokurors uzskata, ka ir vajadzīga tiesvedība, viņš var likt prokuroram uzsākt kriminālprocesu. Ja ģenerālprokurors uzskatīs jūsu prasījumu par nepamatotu, jūs informēs, ka uz jūsu pārsūdzības pamata netiks īstenota turpmāka rīcība.
Turklāt, ja prokuroram iesniegtā sūdzība tiek noraidīta vai ja ir pagājuši trīs mēneši kopš sūdzības iesniegšanas, jūs varat iesniegt sūdzību tieši kompetentajam izmeklēšanas tiesnesim, kļūstot par civilprasītāju.
Visbeidzot, jūs varat prasīt, lai ar tiesas izpildītāja izsniegtu tiesas pavēsti iespējamais noziedzīgā nodarījuma izdarītājs tiek tieši izsaukts uz tiesu — tādā gadījumā jums būs jāsamaksā drošības nauda, kuras summu noteiks tiesa, ņemot vērā jūsu finanšu līdzekļus.

Vai es varu iesaistīties tiesvedībā?

Jūs informēs par tiesas sēdes datumu, un jūs varat piedalīties uzklausīšanā. Dažos gadījumos tiesas sēde nav atklāta, un jūs varēsiet uzturēties tiesas zālē tikai jūsu liecības sniegšanas laikā. Jums nebūs atļauts piedalīties visā tiesas sēdē, ja tā nebūs atklāta (notiks aiz slēgtām durvīm), izņemot, ja jūs būsiet civilprasītājs attiecīgajā procesā.
Jums ir beznosacījuma tiesības prasīt, lai jums visā tiesvedībā palīdz cietušo atbalsta asociācija. Šo asociāciju locekļi var palīdzēt jums, kad jūs iesniedzat pieteikumu, lai kļūtu par civilprasītāju; viņi var būt klāt dažādu veidu uzklausīšanā un var palīdzēt jums saprast tiesnešu darbības un lēmumus.
Ja jums būs grūtības saprast franču valodu vai izteikties franču valodā, jums tiks pieaicināts tulks.
Uzklausīšanas laikā civilprasītājs var izsaukt lieciniekus vai iebilst pret konkrētu liecinieku uzklausīšanu.
Cietušais vai civilprasītājs var uzdot jautājumus lieciniekiem un apsūdzētajam/atbildētājam ar tiesas priekšsēdētāja starpniecību.
Visbeidzot, jūs varat iesniegt secinājumus (rakstiskas piezīmes) par procesa tehniskajiem aspektiem, tiesību aktiem un/vai lietas faktiem, uz kuriem tiesnesim ir jāatbild.

Kāds ir mans oficiālais statuss tiesvedības sistēmā? Piemēram, vai es esmu vai varu izvēlēties būt cietušais, liecinieks, civilprasītājs vai privātās apsūdzības uzturētājs?

Tiklīdz par attiecīgajiem faktiem ir informēta tiesu sistēma vai policija un žandarmērija, ar cietušo sazinās, lai viņu uzaicinātu uz iztaujāšanu.
Cietušais nav atbildīgs par apsūdzētā atrašanās vietas noskaidrošanu vai viņa vainas pierādīšanu — tas ir prokurora uzdevums. Tomēr cietušajam var prasīt sniegt jebkādu informāciju vai pierādījumus (medicīniskas izziņas, liecinieku identitāti utt.), lai palīdzētu noskaidrot patiesību.
Cietušais var izvēlēties kļūt par civilprasītāju — tādā gadījumā viņam ir tiesības pieprasīt finansiālu kompensāciju par nodarīto kaitējumu un izmantot jurista palīdzību.

Kādas ir manas tiesības un pienākumi šādā statusā?

Tiklīdz izmeklēšana būs nodota policijai vai žandarmērijai, tā iztaujās cietušo. Šādā gadījumā tā cietušo vienmēr informēs par viņa tiesībām:
saņemt zaudējumu atlīdzību vai citu atbilstošu kompensāciju par viņam radītajiem zaudējumiem, tostarp attiecīgā gadījumā pieprasīt atjaunojošās justīcijas pasākumu;
kļūt par civilprasītāju vai nu prokurora ierosinātas prasības ietvaros, vai tieši izsniedzot noziedzīgā nodarījuma izdarītājam pavēsti ierasties kompetentajā tiesā vai iesniedzot sūdzību izmeklēšanas tiesnesim;
ja cietušais vēlas kļūt par civilprasītāju — prasīt, lai viņam palīdz jurists pēc viņa izvēles vai lai pēc viņa pieprasījuma advokātu asociācijas priekšsēdētājs kompetentajā tiesā norīko viņam juristu; šādā gadījumā izmaksas sedz cietušais, izņemot, ja viņš atbilst nosacījumiem, lai saņemtu juridisko palīdzību, vai viņam ir tiesiskās aizsardzības apdrošināšana;
prasīt, lai viņam palīdz dienests, kas pieder pie vienas vai vairākām publiskām iestādēm, vai apstiprināta cietušo atbalsta asociācija;
ja piemērojams — konkrētu nodarījumu gadījumā iesniegt pieteikumu noziegumos cietušo kompensācijas padomei;
tikt informētam par pieejamiem aizsardzības pasākumiem, tostarp aizsardzības rīkojumiem. Cietušos arī informē par vardarbības īstenotājiem piespriestajiem sodiem un par iespējamo notiesājošo spriedumu izpildes nosacījumiem;
cietušajiem, kuri nesaprot franču valodu — izmantot tulka pakalpojumus un saņemt viņu tiesību īstenošanai būtiskas informācijas tulkojumu;
prasīt, lai pēc pieprasījuma viņu visos procesa posmos pavada viņa juridiskais pārstāvis vai pieaugušais pēc viņa izvēles, ja vien kompetentā tiesas iestāde pamatotu iemeslu dēļ neizlemj citādi;
deklarēt kā savu adresi trešās personas adresi, saņemot šādas personas skaidru piekrišanu.
Cietušajam jāierodas tiesā un jāliecina, ja viņš ir izsaukts uz tiesu kā liecinieks.
Civilprasītājam nav jāierodas personīgi, ja viņu pārstāv jurists. Tomēr, ja civilprasītājs neierodas un viņu nepārstāv jurists, pieņem, ka viņš ir atteicies no sava prasījuma, izņemot, ja viņš ir iesniedzis tiesā rakstisku sava prasījuma izklāstu.
Civilprasītājs un cietušais, kurš ir izsaukts sniegt liecību tiesā, var atprasīt izmaksas, kas radušās saistībā ar viņa ierašanos uz uzklausīšanu, ja viņš to pieprasa tiesas sēdes laikā.

Vai es varu sniegt paziņojumus tiesvedības laikā vai iesniegt pierādījumus? Ar kādiem nosacījumiem?

Jūs varat sniegt paziņojumus uzklausīšanas laikā un iesniegt pierādījumus, tomēr šajā sakarā ir jāievēro sacīkstes princips, un attiecīgie paziņojumi vai pierādījumi iepriekš ir jāpārsūta aizstāvības pusei (iespējamam noziedzīgā nodarījuma izdarītājam un/vai viņa juristam), kā arī prokuroram.
Jūs varat kļūt par civilprasītāju vai nu individuāli, vai ar jurista palīdzību.
Jums jānorāda prasītās zaudējumu/procentu atlīdzības summa (naudas summa, kas maksājama, lai kompensētu materiālos zaudējumus, ciešanas, laiku, kas zaudēts to darbību dēļ, kurās jūs bijāt cietušais). Cietušo atbalsta asociācija var sniegt jums norādījumus šajā procesā.

Kādu informāciju es saņemšu tiesvedības laikā?

Tiesvedības laikā cietušais tiek informēts par viņa tiesībām kļūt par civilprasītāju, saņemt jurista palīdzību un atbilstoši konkrētiem nosacījumiem izmantot juridisko palīdzību, kā arī par iespēju prasīt, lai viņu pavada cietušo atbalsta asociācijas pārstāvis.
Cietušais, kurš kļuvis par civilprasītāju, tiks informēts, ka konkrētos gadījumos viņš var iesniegt pieteikumu noziegumos cietušo kompensācijas padomei (*CIVI*) par zaudējumu un procentu atlīdzināšanu, ja tiesa tā nosprież.

Vai es varēšu piekļūt tiesas materiāliem?

Krimināltiesā un Policijas tiesā jūs nevarēsiet tieši piekļūt lietas materiāliem; jums vispirms jāsaņem prokurora piekrišana.
Tomēr, ja esat civilprasītājs, jūs varat iepazīties ar lietas materiāliem tieši vai — attiecīgā gadījumā — ar sava jurista starpniecību vai pieprasīt to kopiju.
Zvērināto tiesā jūs varat saņemt bezmaksas kopijas no policijas ziņojumiem, kuros reģistrēts nodarījums, liecinieku rakstiskajām liecībām un ekspertu atzinumiem, kā arī citu ar tiesvedību saistītu dokumentu kopijas.

Lapa atjaunināta: 04/10/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

3 - Manas tiesības pēc tiesas procesa

Vai es varu pārsūdzēt nolēmumu?

Jūs nevarēsiet pārsūdzēt tiesas spriedumu, ja nebūsiet iesniedzis pieteikumu par pievienošanos krimināprocesam kā civilprasītājs, prasot zaudējumu atlīdzināšanu, jo fakts, ka esat nodarījumā cietušais, nenozīmē, ka jūs esat puse tiesas procesā.
Ja jūs esat iesniedzis pieteikumu par pievienošanos krimināprocesam kā civilprasītājs un tiesa ir pieņēmusi jūsu pieteikumu, jūs nevarēsiet pārsūdzēt notiesājošu vai attaisnojošu spriedumu vai piespriesto sodu. Jūs varat apstrīdēt tikai tās sprieduma daļas, kas attiecas uz jums.

Kādas ir manas tiesības pēc soda piespriešanas?

Visos gadījumos jums ir šādas tiesības:
saņemt informāciju par jebkuru lēmumu, ar ko noziedzīgā nodarījuma izdarītājam aizliedz sazināties ar jums;
saņemt informāciju par piespriestā soda izpildi (notiesātā atbrīvošanu, soda mīkstināšanu, notiesātā dzīvesvietas adresi utt.) ar cietušo atbalsta asociācijas (*association d'aide aux victimes*) starpniecību vai tieši no Notiesāto personu integrācijas un probācijas dienesta (*Service Pénitentiaire d'Insertion et de Probation — SPIP*);
prasīt, lai tiesnesis aizliedz noziedzīgā nodarījuma izdarītājam tikties vai sazināties ar jums, ja viņš tiek īslaicīgi vai nosacīti atbrīvots vai ja sods tiek mīkstināts vai mainīts;
saņemt informāciju, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs pēc viņa notiesāšanas izbēg un jums vai jums apkārt esošajiem draud briesmas;
saņemt cietušo atbalsta asociācijas palīdzību;
prasīt, lai jūsu intereses ņem vērā, pirms tiek pieņemts jebkāds lēmums atbrīvot notiesāto, un iesniegt rakstiskas piezīmes, pirms tiek pieņemts jebkāds lēmums, 15 dienu laikā no dienas, kad jums to prasa.
Ja esat pievienojies procesam kā civilprasītājs, jums ir arī šādas tiesības:
saņemt informāciju no tiesas par jūsu tiesībām iesniegt pieteikumu Noziegumos cietušo kompensācijas padomei (*commission d'indemnisation des victimes d'infractions — CIVI*);
izmantot juristu savai pārstāvībai un/vai saņemt juridisko palīdzību;
saņemt informāciju par spriedumu (jums tiks nosūtīta sprieduma kopija).
Kamēr noziedzīgā nodarījuma izdarītājs izcieš sodu, jums ir šādas tiesības:
1. par jebkuru darbību, kas kaitē jūsu interesēm, informēt tiesu iestādi (*autorité judiciaire*; tas var būt arī prokurors);

2. saņemt atlīdzību par zaudējumiem vai citu attiecīgu kompensāciju; attiecīgos gadījumos jums var prasīt, vai jūs piekrītat atjaunojošās justīcijas pasākumam;
3. pēc jūsu vēlēšanās saņemt informāciju par brīvības atņemšanas soda izpildes beigām Kriminālprocesa kodeksā (*Code de procédure pénale — CPP*) paredzētajos gadījumos un atbilstoši tajā paredzētajiem nosacījumiem;
4. vajadzības gadījumā prasīt, lai tiek ņemta vērā vajadzība garantēt jūsu emocionālo un fizisko drošību.
Tiesu iestādei ir pienākums garantēt visas šīs tiesības visā soda izpildes laikā neatkarīgi no tā, kādā veidā tas notiek.

Vai man ir tiesības uz atbalstu vai aizsardzību pēc tiesvedības? Cik ilgi?

Pēc tiesvedības jums var palīdzēt jurists, kurš var konsultēt jūs par pārsūdzēšanas vēlamību vai par to, kā piesaistīt tiesu izpildītāju.
Jums arī var būt iespēja saņemt palīdzību no cietušo atbalsta asociācijas bez jebkādiem termiņa ierobežojumiem.

Kādu informāciju es saņemšu, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājam tiks piespriests sods?

Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs tiks notiesāts, jūs informēs par piespriesto sodu, ja tas ietvers noteikumus, kas aizliedz notiesātajam sazināties ar jums vai tuvoties jūsu mājām.
Ja būsiet pievienojies procesam kā civilprasītājs, jūs saņemsiet notiesājošā sprieduma kopiju.
Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs tiek ieslodzīts, jūs var informēt par jebkuru ierosināto nosacīto atbrīvošanu un var prasīt jūsu viedokli.

Vai mani informēs gadījumā, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs tiks atbrīvots (tostarp atbrīvots priekšlaikus vai nosacīti) vai izbēgs no ieslodzījuma vietas?

Ja persona tiks notiesāta par konkrēta veida noziegumu (izvarošanu, slepkavību vai tās mēģinājumu, kā arī attiecībā uz lielāko daļu dzimumnoziegumu), jūs tieši vai ar jūsu jurista starpniecību informēs par noziedzīgā nodarījuma izdarītāja atbrīvošanu pēc soda izciešanas beigām, ja būsiet prasījis šādas informācijas sniegšanu kā cietušais vai civilprasītājs.
Notiesātā izbēgšanas gadījumā jūs par to informēs prokurors.

Vai es tikšu iesaistīts lēmumu pieņemšanā par atbrīvošanu vai nosacītu atbrīvošanu? Piemēram, vai es varu sniegt paziņojumu vai iesniegt pārsūdzību?

Ja pastāv risks, ka notiesātais var sazināties ar cietušo vai civilprasītāju, un ja šāda saziņa ir jānovērš, tiesas, kas atbild par sodu izpildi, ja tās nolems, ka notiesātais ir īslaicīgi vai pastāvīgi atbrīvojams, aizliegs viņam sazināties ar cietušo vai civilprasītāju un vajadzības gadījumā aizliegs viņam atrasties cietušā vai civilprasītāja mājas vai darbavietas tuvumā (*CPP* 712-16-2. panta pirmā daļa).
Šāds aizliegums jāpiemēro (izņemot, ja pamatotu iemeslu dēļ tiek pieņemts lēmums par pretējo), ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs notiesāts par kādu no nodarījumiem, kas minēti *CPP* 706-47. pantā (no kuriem lielākā daļa ir dzimumnoziegumi; *CPP* 712-16-2. panta otrā daļa).
Šādos gadījumos cietušais vai civilprasītājs tiek informēts par attiecīgo pasākumu un par sekām, kas radīsies noziedzīgā nodarījuma izdarītājam, ja viņš neievēros aizliegumu (*CPP* 712-16-2. panta trešā daļa; sk. turpmāk).
Ja to prasa civilprasītājs, tad viņu pārstāvošais jurists (bet tas neattiecas uz gadījumu, kad jurists pārstāv cietušo, kurš nav civilprasītājs) var ierasties un sniegt paziņojumus tiesā, kas izskata pieteikumu par nosacītu atbrīvošanu, kuru iesniegusi persona, kam piespriests ieslodzījums (*emprisonnement* vai *réclusion*) uz pieciem vai vairāk gadiem.
Turklāt tiesas, kas atbild par sodu izpildi, pirms lēmuma pieņemšanas var informēt cietušo vai civilprasītāju tieši vai ar viņa jurista starpniecību par to, ka viņš var rakstiski iesniegt savus apsvērumus 15 dienu laikā no dienas, kad viņam par to paziņots. Cietušais vai civilprasītājs var iesniegt savus apsvērumus tiesai ar jebkādiem līdzekļiem pēc savas izvēles.
Cietušais nevar pārsūdzēt lēmumus, kas attiecas uz notiesātajam piespriestā soda izpildi. Cietušais var iesniegt jaunu sūdzību, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs izdara jaunu nodarījumu. Ja notiesātais izdara jebkādu pārkāpumu attiecībā uz viņam noteiktajiem pienākumiem vai aizliegumiem, piemēram, neievēro aizliegumu sazināties ar cietušo, cietušais var informēt par to tiesnesi, kurš uzrauga nosacītās atbrīvošanas nosacījumu izpildi, vai prokuroru.

Lapa atjaunināta: 04/10/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

4 - Kompensācija

Kāds ir process zaudējumu atlīdzības pieprasīšanai no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja (piem., lietas izskatīšana tiesā, civilprasība, saistīta procedūra)?

Spēkā esošie tiesību akti ļauj ikvienai personai, kura uzskata sevi par cietušo,
iesniegt par lietu atbildīgajam tiesnesim pieteikumu par to, lai viņu atzīst par civilprasītāju, kurš prasa zaudējumu atlīdzināšanu (*constitution de partie civile*);
ierosināt prasību par pagaidu noregulējuma pasākumiem (*action en référé*) vai prasību par lietas būtību (*action devant le juge civil au fond*).
1) Ir vairāki veidi, kā ierosināt civilprasību krimināltiesās.
- **Kriminālprocesa** (*action*) uzsākšana, ja prokurors nav cēlis valsts apsūdzību (tādējādi tiek celta valsts apsūdzība).

Ir iespējamas divas metodes:
tieša izsaukšana uz tiesu (*citation directe*) attiecībā uz mazsvarīgiem pārkāpumiem (*contraventions*) vai vidēji smagiem nodarījumiem (*délits*);
pieteikums atzīt personu par civilprasītāju kriminālprocesā (attiecībā uz vidēji smagiem nodarījumiem vai smagiem noziegumiem (*crimes*).
- **Iestāšanās lietā** (*intervention*), ja valsts apsūdzība jau ir celta.
- **Pieteikums atzīt personu par civilprasītāju kriminālprocesā**.

Cietušais var prasīt, lai viņam atļauj pievienoties tiesvedībai, gan kā civilprasītājs tiesas sēdē, gan arī nosūtot ierakstītā vēstulē ar apstiprinājumu par saņemšanu vai pa faksu krimināltiesas priekšsēdētājam adresētu pieteikumu, kurā norāda, ka pieteikuma iesniedzējs vēlas pievienoties tiesvedībai kā civilprasītājs, pieprasot zaudējumu atlīdzināšanu un norādot prasīto atlīdzības summu. To var izdarīt arī ar jurista starpniecību.
2) Var celt civilprasību civiltiesās atbilstoši parastajiem tiesību aktiem par civiltiesisko atbildību.
Ja cietušais ceļ prasību civiltiesās par zaudējumu atlīdzināšanu, tad viņš nevar virzīt procesu krimināltiesās. Tomēr, ja cietušais prasa, lai viņu uzskata par civilprasītāju kriminālprocesā, tas neliedz viņam celt prasību civiltiesās.

Tiesa uzdeva noziedzīgā nodarījuma izdarītājam atlīdzināt man zaudējumus / izmaksāt kompensāciju. Kā es varu panākt, lai noziedzīgā nodarījuma izdarītājs veic maksājumu?

Ja cietušajam ir grūtības atgūt kompensācijas vērtību, viņš var izmantot piedziņas procedūru, piesaistot tiesu izpildītāju (*huissier de justice*). Pieteikums jānosūta pa pastu notiesātā pastāvīgās dzīvesvietas (*domicile*) apgabaltiesas (*tribunal de grande instance*) vai, ja notiesātais ir ieslodzījumā, ieslodzījuma iestādes atrašanās vietas apgabaltiesas priekšsēdētājam. Konfiscēt var:
- daļu no atlikušās notiesātajam pieejamās darba algas;
- līdzekļus, kas tiek turēti viņa bankas kontā;
- konkrētus aktīvus, kas var viņam piederēt.

Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nemaksā, vai valsts var samaksāt man avansu? Ar kādiem nosacījumiem?

Ja notiesātais nemaksā cietušajam kompensāciju brīvprātīgi, cietušais var nosūtīt attiecīgo lietu Noziegumos cietušo piedziņas palīdzības dienestam (*Service d'Aide au Recouvrement des Victimes d'Infractions — SARVI*). Ir pietiekami, ja cietušais pierāda, ka zaudējumu atlīdzināšana viņam ir noteikta ar galīgu spriedumu krimināllietā (kuru nevar pārsūdzēt).
SARVI par kompensācijas samaksu atbildīgās personas vietā atlīdzina cietušajam visus zaudējumus par summu līdz 1000 EUR; lielāku summu gadījumā tā izmaksā 30 % avansa maksājumu, nepārsniedzot 3000 EUR. Pēc avansa maksājuma veikšanas *SARVI* samaksā atlikušo summu tad, kad tas iekasē naudu no notiesātā.
Lai iesniegtu pieteikumu *SARVI*, cietušajam jāsaņem piedziņas palīdzības pieteikuma veidlapa (*formulaire de demande d'aide au recouvrement*) no apgabaltiesas (piemēram, no tiesas vienotās kancelejas (*guichet unique de greffe*), tā tiesneša reģistra, kurš norīkots darbam ar cietušajiem (*greffe du juge délégué aux victimes*), izpildes iestādes (*bureau d'execution*) vai cietušo atbalsta biroja (*bureau d'aide aux victimes*)) vai no tiesību centra (*maison de la justice et du droit*), juridiskās informācijas dienesta (*point d'accès au droit*), pilsētas rātsnama vai tamlīdzīgas struktūras, kas arī pārsūtīs aizpildīto veidlapu *SARVI*.
Pieteikums jāiesniedz *SARVI* ne agrāk kā divus mēnešus un ne vēlāk kā vienu gadu no dienas, kad spriedums, kurā noteikts pienākums atlīdzināt zaudējumus, kļūst galīgs.

Vai man ir tiesības uz kompensāciju no valsts?

Terorismā un citos nodarījumos cietušo garantijas fonds (*Fonds de garantie des victimes d'actes de terrorisme et d'autres infractions — FGTI*) izmaksā kompensāciju teroraktos cietušajiem saskaņā ar īpašu procedūru. Tas arī izmaksā kompensāciju šādām personām:
- kuras cietušas tādos noziedzīgos nodarījumos kā izvarošana, seksuāls uzbrukums, zādzība, krāpšana, uzticības laušana, izspiešana vai īpašuma iznīcināšana vai sabojāšana;
- kuras cietušas nodarījumā, kā rezultātā viņām iestājusies pastāvīga darbnespēja vai pilnīga nespēja strādāt;
- slepkavības upuru radiniekiem.

Lai saņemtu kompensāciju no minētā fonda, cietušajam, kurš atbilst konkrētiem nosacījumiem, ir jāiesniedz pieteikums tieši Noziegumos cietušo kompensācijas padomei (*CIVI*) pieteikuma iesniedzēja pastāvīgās dzīvesvietas apgabaltiesā vai tās vietas apgabaltiesā, kur atrodas kriminālā tiesa, kas izskata lietu par nodarījumu.
Pieteikums jāiesniedz padomei trīs gadu laikā no nodarījuma izdarīšanas dienas. Šo termiņu pagarina par vienu gadu no pēdējā sprieduma krimināllietā pieņemšanas dienas.
Ja nodarījums izdarīts Francijā, kompensāciju var piešķirt:
- Francijas valstspiederīgajiem;
- Eiropas Savienības dalībvalstu valstspiederīgajiem.

Ja nodarījums izdarīts ārpus Francijas, kompensāciju var piešķirt tikai Francijas valstspiederīgajiem.
1) Būtiska personiska aizskāruma gadījumā:
cietušais var saņemt pilnu kompensāciju par zaudējumiem, kas izriet no personiskā aizskāruma, ja nodarījuma rezultātā iestājusies nāve, izkropļojums, pastāvīga darbnespēja vai pilnīga nespēja strādāt, kas ilgst vienu mēnesi vai ilgāk, vai ja nodarījums ir bijis izvarošana, seksuāls uzbrukums vai cilvēku tirdzniecība.
Padome ņems vērā pabalstus, ko maksā sociālās drošības dienesti, savstarpējās veselības apdrošināšanas biedrības, apdrošināšanas sabiedrības u. c. iestādes. Apģērba vai materiālos zaudējumus nekompensē.
2) Sīka personiska aizskāruma un tādu materiālo zaudējumu gadījumā, kuri izriet no zādzības, krāpšanas, uzticības laušanas, izspiešanas vai īpašuma iznīcināšanas vai sabojāšanas:
ja cietušajam nodarīti miesas bojājumi, kā rezultātā iestājusies pilnīga nespēja strādāt, kas ilgst mazāk nekā vienu mēnesi, vai materiāli zaudējumi, ko radījis kāds no šiem nodarījumiem, kompensācija ir pieejama ar stingriem nosacījumiem un ierobežota līdz konkrētai summai.
Lai varētu saņemt šādu kompensāciju, cietušajam jāatbilst šādiem papildu nosacījumiem:
- cietušā līdzekļi nepārsniedz daļējas juridiskās palīdzības saņemšanai noteikto maksimālo robežvērtību vairāk nekā 1,5 reizes (piemērojot korekciju par ģimenes izdevumiem);
- cietušais nevar saņemt reālu un pietiekamu kompensāciju par radītajiem zaudējumiem no apdrošināšanas sabiedrības, sociālās drošības dienesta vai jebkuras citas atbildīgās iestādes;
- ja ir nodarīti tikai materiāli zaudējumi — cietušajam nodarījuma dēļ ir sarežģīts materiālais vai psiholoģiskais stāvoklis.

Ja šie nosacījumi ir izpildīti, cietušais var pretendēt uz kompensāciju, kas nepārsniedz 4500 EUR.

Vai man ir tiesības uz kompensāciju, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs netiek notiesāts?

Ja apsūdzētais netiek notiesāts, jūs varat celt civilprasību civiltiesā, pieprasot kompensāciju par jums radītajiem zaudējumiem. Jums būs jāpierāda, ka noziedzīga nodarījuma izdarītājs ir atbildīgs par jums nodarīto kaitējumu.
Procedūras, kas notiek Noziegumos cietušo kompensācijas padomē (*CIVI*), ir neatkarīgas no procedūrām, kas notiek krimināltiesās, un cietušais var iesniegt pieteikumu padomei pat tad, ja nav krimināltiesas sprieduma vai nolēmuma un ja apsūdzētais tiek attaisnots.

Vai man ir tiesības uz ārkārtas maksājumu, kamēr es gaidu lēmumu par savu kompensācijas prasību?

Procedūrās, kas notiek Noziegumos cietušo kompensācijas padomē, jūs varat pieprasīt pagaidu maksājumu, ja jūsu tiesības saņemt kompensāciju netiek apstrīdētas un ja jūsu zaudējumus nav iespējams noteikt galīgi, jo jūs nevarat aprēķināt kopējā summu vai sociālās drošības dienesti vēl nav informējuši jūs par to, kādu summu tie atmaksās. Ja jūs neatbilstat šiem nosacījumiem, jums tik un tā var piešķirt pagaidu maksājumu pēc padomes priekšsēdētāja ieskatiem.

Lapa atjaunināta: 04/10/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

5 - Manas tiesības uz atbalstu un palīdzību

Esmu noziegumā cietušais. Ar ko man jāsazinās, lai saņemtu atbalstu un palīdzību?

Cietušo atbalsta struktūras ir uzskaitītas cietušo atbalsta asociāciju direktorijā: *Annuaire des associations d'aide aux victimes*.
Jūs varat sazināties ar cietušo atbalsta asociāciju, kas atrodas vistuvāk jūsu dzīvesvietai.

Cietušo atbalsta uzticības tālrunis

Īpaša palīdzība cietušajiem
Bērni briesmās: 119 — visu diennakti, septiņas dienas nedēļā

Bezvēsts pazudušie bērni: 116 000 — visu diennakti, septiņas dienas nedēļā
Vardarbība pret sievietēm: 3919 — septiņas dienas nedēļā, no pirmdienas līdz piektdienai no plkst. 9.00 līdz 22.00, sestdienās, svētdienās un svētku dienās no plkst. 9.00 līdz 18.00
Izvarošana un seksuāls uzbrukums: 0 800 05 95 95 — no pirmdienas līdz piektdienai no plkst. 10.00 līdz 19.00
Rasistiskas darbības: 01 40 35 36 55 — otrdien, ceturtdien un piektdien no plkst. 10.30 līdz 13.30
Homofobiskas darbības: 01 48 06 42 41 — no pirmdienas līdz piektdienai no plkst. 18.00 līdz 22.00, sestdienās no plkst. 14.00 līdz 16.00 un svētdienās no plkst. 18.00 līdz 20.00
Iebiedēšana skolā: 3020 — no pirmdienas līdz piektdienai no plkst. 9.00 līdz 20.00 un sestdienās no plkst. 9.00 līdz 18.00

Vai atbalsts cietušajiem ir bez maksas?

Jā, palīdzība, ko sniedz cietušo atbalsta asociācijas, ir **pilnīgi** bez maksas.

Kādu veidu atbalstu es varu saņemt no valsts dienestiem vai iestādēm?

Medicīniskā palīdzība
Cietušais var konsultēties ar ārstu un slimnīcā saņemt izziņas, kurās reģistrēti viņam nodarītie miesas bojājumi.
Vardarbība ģimenē
Neatkarīgi no civilstāvokļa cietušais briesmu gadījumā var iesniegt steidzamu pieteikumu ģimenes lietu tiesas tiesnesim (*juge aux affaires familiales*) apgabaltiesā (*tribunal de grande instance*), prasot izdot rīkojumu, ar kuru viņam uz laiku ļauj izmantot ģimenes māju un liek vardarbīgajam partnerim izvākties.
Juridiskā palīdzība
Katrā apgabaltiesā ir cietušo atbalsta dienests (*bureau d'aide aux victimes*), ko vada cietušo atbalsta asociācija. Šādi biroji sniedz noziegumos cietušajiem informāciju, norādījumus un pavada viņus, kā arī izskaidro viņiem tiesu darbību un jebkuru saistībā ar viņiem notiekošu procesu. Tādējādi cietušajiem ir iespēja vienmēr būt informētiem par
visiem pasākumiem, kas tiek veikti steidzamības kārtā, piemēram, par tūlītēju ierašanos tiesā (*comparution immédiate*);
kriminālprocesa gaitu.
Cietušajiem vienmēr sniedz norādījumus par ikvienu kompensācijas mehānismu, ko viņi var būt tiesīgi izmantot.
Palīdzība tiek sniegta bez maksas un ir konfidenciāla.

Kādu veidu atbalstu es varu saņemt no nevalstiskām organizācijām?

Cietušo atbalsta asociācijas palīdz cietušajiem visā procesa gaitā, sniedzot bezmaksas juridisko un labklājības informāciju un psiholoģisko atbalstu. To pārstāvji var palīdzēt cietušajiem, kad viņi iesniedz sūdzību vai prasa atzīt viņus par civilprasītājiem kriminālprocesā. Šādu asociāciju pārstāvji var arī piedalīties kriminālās tiesas sēdēs un palīdzēt cietušajiem saprast procesuālās darbības un dažādo dalībnieku pieņemtos lēmumus.
Cietušo atbalsta asociācijām var būt pārstāvības žandarmērijas un policijas iecirkņos, slimnīcās, tiesās, sociālās drošības dienestos utt. To adreses un tālruņa numurus var uzzināt tiesās un žandarmērijas un policijas iecirkņos, kā arī direktorijā, kas pieejama šajā saitē.
Papildus šīm parastajām cietušo atbalsta asociācijām ir vairākas citas asociācijas, kas nav īpaši minētas un kas darbojas konkrētās jomās, piemēram, tādās kā personiskais aizskārums, vardarbība ģimenē, ceļu satiksmes negadījumi, medicīniskas kļūdas u. tml. Dažas asociācijas, kuru specializācija ir sniegt palīdzību no vardarbības ģimenē cietušām sievietēm, var nodrošināt sievietēm un viņu bērniem pagaidu izmitināšanu.

Lapa atjaunināta: 04/10/2018

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.